

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Lege privind indicii de referință utilizați pe piața financiară

1. Denumirea autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de Lege privind indicii de referință utilizați pe piața financiară (în continuare – proiect de Lege) a fost elaborat de către Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare - CNPF), cu asistența partenerilor de dezvoltare. În conformitate cu prevederile pct.45 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul de lege este promovat de Ministerul Finanțelor.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de Lege privind indicii de referință utilizați pe piața financiară a fost elaborat în vederea alinierii cadrului normativ la acquis-ul Uniunii Europene (UE), conform Anexei A a Capitolului 9 „Servicii financiare” Cluster-ul 2 „Piața internă” din Programul național de aderare a Republicii Moldova la UE pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 (PNA 2025-2029), și anume acțiunea nr.99, cu termen de adoptare în Parlament – decembrie 2026. Respectiv, proiectul de Lege prevede transpunerea Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2016 privind indicii utilizați ca indici de referință în cadrul instrumentelor financiare și al contractelor financiare sau pentru a măsura performanțele fondurilor de investiții și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2014/17/UE și a Regulamentului (UE) nr. 596/2014 (în continuare - <i>Regulamentul (UE) 2016/1011</i>).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În Republica Moldova, la etapa actuală, nu există un cadru normativ juridic dedicat și exhaustiv care să reglementeze furnizarea, contribuția cu date și utilizarea indicilor de referință în cadrul instrumentelor și contractelor financiare. Indicii de referință reprezintă instrumente esențiale în sistemul financiar, fiind utilizați pe scară largă pentru stabilirea prețurilor instrumentelor și contractelor financiare (inclusiv credite de consum sau ipotecare), precum și pentru măsurarea performanței fondurilor de investiții. Evoluțiile cadrului juridic european în acest domeniu au fost determinate de scandalurile majore de manipulare a ratelor LIBOR și EURIBOR care au evidențiat vulnerabilități sistemice majore: conflicte de interese nesoluționate, lipsa de transparență a metodologiilor de calcul, utilizarea unor date de intrare neancorate în tranzacții reale și o guvernanta deficitară a administratorilor de indici. Deoarece prețurile a numeroase instrumente financiare (derivate, obligațiuni) și contracte financiare (credite ipotecare și de consum) depind de acești indici, manipularea lor a generat pierderi semnificative pentru consumatori și investitori, erodând încrederea în piețele financiare. În acest context, a fost adoptat Regulamentul (UE) 2016/1011 pentru a institui un cadru juridic uniform la nivel european, transpunând și principiile IOSCO din 2013. În prezent, absența unei reglementări similare în Republica Moldova generează o serie de probleme și lacune normative majore care impun intervenția legislativă: a) <u>lipsa unui regim de autorizare și supraveghere pentru administratorii de indici semnificativi</u> – legislația națională actuală nu impune entităților care elaborează și publică indici de referință semnificativi obținerea unei autorizații prealabile și nu le supune unei supravegheri prudențiale și de conduită specifice. Astfel, nu există pârguri legale pentru a verifica dacă acești administratori dispun de o guvernanta solidă; b) <u>riscul nesoluționării conflictelor de interese</u> - în lipsa unor cerințe legale exprese, administratorii de indici semnificativi (sau contributorii care furnizează date de intrare) pot avea interese comerciale care să influențeze calculul indicelui în favoarea propriilor portofolii de tranzacționare, în detrimentul consumatorilor și al pieței, similar practicilor care au condus la crizele internaționale;

c) calitatea și trasabilitatea datelor de intrare - legislația națională actuală nu stabilește standarde legale care să oblige ca indicii de referință să fie ancorati, în măsura posibilului, în date privind tranzacțiile reale. De asemenea, nu este reglementat modul în care contribuitorii (de exemplu, băncile care raportează rate ale dobânzii) trebuie să asigure acuratețea datelor furnizate;

d) protecția insuficientă a consumatorilor - multe contracte de credit destinate consumatorilor utilizează indici de referință variabili. În absența unei legislații care să garanteze integritatea acestor indici și care să oblige creditorii să dețină planuri de continuitate robuste (pentru situația în care un indice încetează să mai fie publicat sau se modifică substanțial), consumatorii sunt expuși unor riscuri financiare pe care nu le pot controla sau anticipa;

e) lipsa recunoașterii transfrontaliere și obstacole în integrarea europeană - fără o legislație echivalentă cu standardele Regulamentului (UE) 2016/1011, indicii de referință calculați în Republica Moldova nu pot fi utilizați de către entitățile supravegheate din Uniunea Europeană, din cauza regulilor stricte privind utilizarea indicilor din state terțe. Acest lucru limitează atractivitatea pieței financiare locale pentru investitorii străini și reprezintă o piedică în procesul de aliniere la acquis-ul comunitar în vederea pre-aderării;

f) lipsa competențelor de supraveghere – cadrul legal actual nu definește responsabilitățile de monitorizare a pieței indicilor de referință.

În acest context, adoptarea Proiectului de Lege privind indicii de referință este o necesitate imperativă pentru asigurarea:

- preciziei și integrității indicilor de referință prin cerințe de guvernanță, control și metodologie;
- protecției consumatorilor și a investitorilor prin cerințe de transparență;
- prevenirii și gestionării conflictelor de interese;
- continuității indicilor critici prin mecanisme de administrare obligatorie și înlocuire statutară;
- competențelor CNPF pentru autorizare, înregistrare și supraveghere; și
- armonizării cu legislația europeană.

Suplimentar, este de precizat că la elaborarea proiectului dat de Lege s-a ținut cont de eforturile paralele de armonizare a legislației naționale la normele acquis-ului UE în partea ce ține de activitatea în domeniul serviciilor de investiții. Respectiv, proiectul de Lege înaintat ține cont de terminologia utilizată în proiectul de Lege privind piețele instrumentelor financiare și activitățile de investiții, nr unic 394/MF/CNPF/2026, proiect ce se află în proces de expertizare

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege urmărește instituirea unui cadru juridic modern, proporțional și coerent privind furnizarea, contribuția cu date și utilizarea indicilor de referință în cadrul instrumentelor financiare și al contractelor financiare din Republica Moldova.

În acest sens, proiectul de lege transpune parțial și implementează la nivel național cerințele Regulamentului (UE) 2016/1011.

Structura proiectului de lege reflectă arhitectura cadrului de reglementare instituit la nivelul UE prin Regulamentul (UE) 2016/1011, fiind adaptată la normele naționale de tehnică legislativă (Legea nr. 100/2017). Astfel, proiectul este organizat pe capitole și secțiuni care reglementează principalele componente ale ciclului de viață al unui indice de referință, după cum urmează:

➤ *Capitolul I – Obiect, domeniu de aplicare și definiții* – stabilește cadrul general de reglementare. Sunt reglementate:

- obiectul și domeniul de aplicare al legii (inclusiv excepțiile aplicabile Băncii Naționale a Moldovei, autorităților publice, presei etc.);
- desemnarea CNPF în calitate de autoritate competentă unică pentru punerea în aplicare a legii;
- principalele noțiuni utilizate.

Domeniul de aplicare al legii este restrâns la indicii de referință semnificativi (în esență, acei indici care sunt utilizați în Republica Moldova ca referință pentru instrumente financiare sau contracte financiare

ori pentru măsurarea performanței fondurilor de investiții cu o valoare medie totală de cel puțin 50 de miliarde EUR sau cei care îndeplinesc condițiile alternative prevăzute la art. 23 alin. (1) din lege), indicii de referință pentru activitățile de tranziție climatică și indicii de referință aliniați la Acordul de la Paris, cu excepția unor prevederi referitoare la transparența în materia cerințelor de mediu, sociale și de guvernare, precum și la utilizarea indicilor de referință bazați pe mărfuri calculați în funcție de date de intrare din contribuții.

În acest sens, nu intră în domeniul de aplicare a legii *indicii de referință critici* și *indicii de referință nesemnificativi*:

- *Indicii de referință critici* sunt acea categorie de indici care, prin amploarea utilizării sau prin importanța lor sistemică în Uniunea Europeană, pot afecta semnificativ integritatea piețelor, stabilitatea financiară și protecția consumatorilor, fiind supuși unui regim consolidat de supraveghere, contribuție și administrare obligatorie în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1011. Întrucât desemnarea și gestionarea acestor indici sunt competențe exercitate în principal la nivelul Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe (în continuare - ESMA) și al Comisiei Europene, iar nu la nivelul autorităților naționale competente, prin proiect s-a optat să nu se preia în cadrul normativ național mecanismul substanțial de desemnare și gestionare a acestora. În schimb, pentru asigurarea securității juridice și a continuității contractelor, art. 3 din proiectul de Lege instituie recunoașterea de drept, pe teritoriul Republicii Moldova, a indicilor de referință critici desemnați la nivelul Uniunii Europene. Același mecanism este folosit în privința indicilor de referință pentru cursul de schimb valutar la vedere și în privința diferitelor decizii ale Uniunii Europene care privesc administratori, indici de referință sau sisteme juridice din țări terțe. În acest mod, este evitată dublarea procedurilor și se valorifică direct, în ordinea juridică internă, evaluările deja efectuate la nivelul Uniunii Europene.
- *Indicii de referință nesemnificativi* reprezentau, în forma inițială a Regulamentului (UE) 2016/1011, o categorie reziduală, cuprinzând acei indici de referință care nu se încadrau în categoriile indicilor de referință semnificativi sau critici. Ca urmare a modificărilor aplicabile de la 1 ianuarie 2026, adoptate în scopul diminuării exigențelor de conformare disproporționate asociate administrării indicilor de dimensiuni reduse și al concentrării regimului asupra indicilor cu cea mai mare relevanță economică, această categorie nu mai este inclusă în sfera de aplicare a Regulamentului (UE) 2016/1011. În acord cu aceste modificări, proiectul nu include în domeniul său de aplicare indicii de referință nesemnificativi.

Totodată, pentru a asigura o aplicare clară și proporțională, proiectul exceptează expres de la incidența sa, conform art.2 alin.(5), activitatea Băncii Naționale a Moldovei și a altor autorități publice cu atribuții de stabilire a politicilor publice, contrapărțile centrale, furnizarea prețurilor de referință cu valoare unică, presa și jurnaliștii (care doar relatează date), ratele de împrumut proprii ale creditorilor, anumiți indici bazați pe mărfuri și furnizorii de indici care nu cunosc destinația acestora pe piața financiară. În aceeași ordine de idei, conform art. 3 din proiectul de Lege, nu se limitează dreptul de utilizare a indicilor furnizați de băncile centrale, a indicilor critici sau exceptați prin decizii ale Comisiei Europene și a celor incluși în registrul public al ESMA. Scopul acestei abordări este recunoașterea directă a indicilor care sunt deja supuși unor standarde riguroase de supraveghere la nivel european sau instituțional. Astfel, se evită dublarea procedurilor de autorizare la nivel național și se garantează accesul neîntrerupt al pieței locale la indici internaționali esențiali, asigurând stabilitatea și continuitatea contractelor financiare în derulare.

Aceste prevederi corespund Titlului I din Regulamentul (UE) 2016/1011.

Elementele noi constau în introducerea, pentru prima dată în legislația națională, a conceptelor și mecanismelor aferente indicilor de referință, precum și stabilirea mandatului exclusiv al CNPF în acest domeniu. Proiectul de Lege introduce și o serie de noțiuni noi, transpuse din Regulamentul (UE) 2016/1011, care până în prezent nu erau reglementate în legislația națională. Printre cele mai importante se numără:

- „Indice de referință” – orice indice prin raportare la care este stabilit cuantumul de plătit în cadrul unui instrument financiar sau al unui contract financiar sau este stabilită valoarea unui instrument financiar ori indicele respectiv este folosit pentru a măsura performanța unui fond de investiții;
- „Administrator” – o persoană fizică sau juridică care deține controlul asupra furnizării unui indice de referință care intră în domeniul de aplicare al legii;
- „Contribuitor” – o persoană fizică sau juridică care contribuie cu date de intrare;
- „Contribuitor supravegheat” – o entitate supravegheată care contribuie cu date de intrare către un administrator situat pe teritoriul Republicii Moldova;
- „Date de intrare” – datele cu privire la valoarea unui sau mai multor active-suport sau prețuri utilizate de către un administrator în vederea stabilirii unui indice de referință;
- „Indice de referință semnificativ” – un indice de referință care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 23 alin. (1), respectiv este utilizat într-o combinație de indici cu o valoare medie totală de cel puțin 50 de miliarde EUR sau îndeplinește condițiile alternative prevăzute de lege.

➤ Capitolul II – *Integritatea și fiabilitatea indicilor de referință* – stabilește cerințele organizaționale și de conduită pentru administratori și contribuitori și sunt reglementate următoarele aspecte:

- cerințele privind guvernanța și gestionarea conflictelor de interese de către administratori;
- obligația instituirii unei funcții de supraveghere permanente și a unui cadru de control;
- cerințele privind calitatea și ierarhia datelor de intrare (prioritizând datele privind tranzacțiile reale, dacă sunt disponibile și concludente);
- transparența metodologiei de calcul;
- obligația elaborării unui cod de conduită pentru contribuitorii care furnizează date de intrare.

Aceste dispoziții corespund Titlului II din Regulamentul (UE) 2016/1011.

Elementele de noutate absolută pentru piața națională constau în impunerea unor reguli stricte de guvernanță entităților care calculează indici, limitarea externalizării corelată cu reținerea deplină a responsabilității și reglementarea trasabilității datelor pentru a preveni manipularea.

➤ Capitolul III – *Cerințe pentru diferite tipuri de indici de referință* – instituie o abordare proporțională, adaptând cerințele în funcție de caracteristicile și impactul sistemic al indicilor. Sunt reglementate regimuri specifice pentru:

- indicii de referință bazați pe date reglementate;
- indicii de referință bazați pe rata dobânzii și indicii bazați pe mărfuri;
- indicii de referință semnificativi (clasificare bazată în principal pe valoarea instrumentelor financiare care îi utilizează);
- indicii de referință pentru activitățile de tranziție climatică și cei aliniați la Acordul de la Paris.

Capitolul reglementează și mecanismul de înlocuire a indicilor de referință semnificativi. Se adaptează în acest sens mecanismul prevăzut în art. 23c din Regulamentul (UE) 2016/1011 referitor la indicii desemnați critici conform art. 20(1)(b) din regulament, prin echivalarea acestora cu indicii semnificativi în scopul art. 27 al proiectului de Lege.

Aceste prevederi corespund Titlului III din Regulamentul (UE) 2016/1011.

Noutatea constă în aplicarea principiului proporționalității (exonerări sau cerințe mai stricte, după caz) și în introducerea, în premieră pentru piața de capital națională, a conceptelor de finanțare durabilă prin reglementarea indicilor climatici.

➤ Capitolul IV – *Transparență și protecția consumatorilor* – stabilește obligațiile de informare a publicului și a investitorilor. Sunt reglementate:

- obligația administratorului de a publica o „declarație privind indicele de referință” care să definească ce măsoară indicele și situațiile în care măsura poate deveni nefiabilă;
- procedurile obligatorii în cazul modificării substanțiale sau al încetării furnizării unui indice.

Aceste dispoziții corespund Titlului IV din Regulamentul (UE) 2016/1011.

Noutatea constă în instituirea obligației legale pentru entitățile supravegheate care utilizează indici de a elabora și menține planuri scrise, robuste, care să prevadă măsurile de întreprins sau indicii de substituție în cazul în care indicele inițial se modifică semnificativ sau dispare.

➤ Capitolul V – *Utilizarea indicilor de referință* – reglementează condițiile de acces pe piață. Este astfel reglementată interdicția generală pentru entitățile supravegheate de a adăuga noi referiri la indici care nu sunt furnizați de administratori înscrși în registru.

Aceste dispoziții corespund Titlului V din Regulamentul (UE) 2016/1011.

Elementul de noutate este setarea unor filtre clare pentru utilizarea indicilor proveniți din afara Republicii Moldova, protejând astfel piața internă.

➤ Capitolul VI – *Autorizarea, înregistrarea și supravegherea administratorilor* – stabilește competențele CNPF pentru asigurarea respectării legii. Sunt reglementate:

- procedura de autorizare și înregistrare a administratorilor, precum și gestionarea Registrului public;
- atribuțiile și competențele de investigare, intervenție și control ale CNPF;
- regimul sancțiunilor administrative (inclusiv amenzile raportate la cifra de afaceri) și publicarea deciziilor.

Aceste dispoziții corespund Titlului VI din Regulamentul (UE) 2016/1011.

Elementul de noutate constă în calibrarea sancțiunilor la un nivel proporțional cu prejudiciile potențiale aduse pieței financiare și înzestrarea CNPF cu competențe extinse de supraveghere și investigare, incluzând: accesul la documente și date, solicitarea de informații, efectuarea de inspecții la fața locului, solicitarea înregistrărilor comunicațiilor, blocarea sau punerea sub sechestru a activelor, și impunerea unor interdicții temporare de exercitare a activității profesionale.

➤ Capitolul VII – *Dispoziții tranzitorii și finale* – stabilește cadrul de implementare.

Data intrării în vigoare a proiectului de Lege este prevăzută pentru 1 iunie 2027, precum și un regim tranzitoriu care permite persoanelor care, la data intrării în vigoare, furnizează un indice de referință să continue să îl furnizeze, cu condiția să depună o cerere de autorizare sau înregistrare în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare. Perioada tranzitorie maximă este de 24 de luni, în care administratorii pot continua să furnizeze indicele de referință în așteptarea deciziei de autorizare sau înregistrare. Contractele și instrumentele financiare existente pot continua să utilizeze un indice de referință chiar dacă administratorul nu obține autorizarea sau înregistrarea, până la scadența acestora.

Proiectul mai prevede că, la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, autorizările și înregistrările acordate rămân valabile, sub rezerva verificării conformității cu Regulamentul (UE) 2016/1011, iar registrul național se integrează în registrul menținut de ESMA.

Totodată, Proiectul de Lege stabilește măsurile necesare pentru punerea în aplicare la nivel național a prevederilor Regulamentului (UE) 2016/1011 odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, astfel încât, la acel moment, să nu mai fie necesare modificări suplimentare pentru implementarea acelor măsuri care pot fi adoptate exclusiv prin dreptul intern, cum ar fi cele privind sancțiunile și măsurile administrative.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul elaborării proiectului de lege au fost analizate mai multe opțiuni de reglementare, inclusiv posibilitatea modificării și completării cadrului normativ existent (în speță, Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, precum și legile sectoriale din domeniul bancar și al creditării nebankare) prin disiparea normelor privind indicii de referință în cuprinsul acestora. Această opțiune a fost analizată în contextul principiilor de tehnică legislativă prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

În urma acestei analize, s-a constatat că modificarea extensivă a legislației existente nu ar constitui o soluție adecvată. Regulamentul (UE) 2016/1011 are un caracter profund transversal, aplicându-se unei game foarte largi de entități financiare (bănci, firme de investiții, asigurători, organizații de creditare

nebancară, administratori de fonduri). Includerea acestor norme complexe și a mecanismelor de guvernare în mai multe legi sectoriale ar fi condus la o fragmentare a regimului juridic aplicabil indicilor de referință, generând riscul unor interpretări și aplicări neunitare.

În mod similar, a fost examinată opțiunea transpunerii prevederilor Regulamentului (UE) 2016/1011 exclusiv prin elaborarea unui act normativ subordonat legii (un Regulament aprobat de CNPF). Această abordare s-a dovedit a fi nefezabilă din perspectiva rigorilor de ierarhie a actelor normative și a limitelor de competență constituțională și legală. Instituirea unor norme primare care impun obligații fundamentale subiecților de drept și atribuirea unor competențe extinse de investigație și intervenție autorității de supraveghere pot fi realizate exclusiv prin adoptarea unei legi organice de către Parlament.

Astfel, adoptarea unei legi noi, de sine stătătoare, rămâne singura soluție viabilă, permițând structurarea coerentă a cadrului normativ în conformitate cu arhitectura legislației europene relevante. Această abordare centralizată consolidează rolul CNPF în calitate sa de autoritate competentă și creează premisele legale pentru elaborarea ulterioară, într-un mod sistematic, a actelor normative secundare necesare aplicării legislației.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de lege presupune armonizarea cadrului normativ național cu legislația UE și extinderea sferei de reglementare și supraveghere a CNPF asupra unei noi categorii de entități și activități: administratorii de indici de referință, contribuitorii de date de intrare și procesul de utilizare a indicilor. Respectiv, nu este necesară crearea unor structuri instituționale noi, impactul instituțional constând în optimizarea și consolidarea mecanismelor existente de reglementare, autorizare, supraveghere și control ale autorității competente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare din contul bugetului de stat.

Însă, pentru CNPF, aceasta presupune necesitatea adaptării și dezvoltării de sisteme informatice pentru crearea, gestionarea și publicarea Registrului public al administratorilor și indicilor de referință, precum și pentru asigurarea, la momentul aderării la UE, a transiterii automatizate a datelor și informațiilor către registrul centralizat ținut de ESMA, cheltuieli ce urmează a fi asigurate din bugetul CNPF.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectele actelor normative în domeniul financiar (bancar și nebancar) nu sunt supuse cerințelor de evaluare a impactului asupra activității de întreprinzător (art. 1 și art. 13 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător).

Implementarea noilor norme va impune un efort de conformare pentru sectorul privat, în special pentru entitățile care vor acționa ca administratori de indici (instituirea unor cadre stricte de guvernare, audit și control) și pentru entitățile supravegheate care utilizează acești indici (bănci, organizații de creditare nebancară, firme de investiții), care vor trebui să își actualizeze contractele financiare și să elaboreze planuri de continuitate robuste.

În același timp, perspectiva obținerii unei decizii de echivalență sau a recunoașterii va permite administratorilor naționali să furnizeze indici de referință care pot fi utilizați în mod liber de entitățile supravegheate de pe piețele UE. Totodată, alinierea cadrului juridic național la standardele UE contribuie la creșterea gradului de încredere în produsele și contractele financiare, la eliminarea asimetriilor de informare și la crearea unor condiții mai previzibile și concurențiale pentru desfășurarea activităților financiare pe piață.

4.4. Impactul social

Consolidarea cadrului juridic privind indicii de referință generează efecte sociale pozitive directe și fundamentale, în special prin consolidarea mecanismelor de protecție a consumatorilor (persoanele

fizice) care contractează credite cu rată variabilă a dobânzii (cum ar fi creditele ipotecare sau cele de consum).

Prin garantarea faptului că indicii care determină costul acestor contracte financiare sunt preciși, robuști, transparentți și imuni la manipulare (prevenind astfel repetarea unor abuzuri de tipul scandalurilor internaționale LIBOR/EURIBOR), proiectul protejează debitorii împotriva riscului de a suporta costuri artificial majorate ale creditelor.

Totodată, reglementările propuse obligă creditorii și alți utilizatori de indici să includă în contractele financiare clauze clare de substituție pentru situația în care un indice încetează să mai fie publicat sau suferă modificări substanțiale. Acest mecanism oferă certitudine juridică cetățenilor, reduce riscul de litigii și contribuie substanțial la sporirea încrederii populației în integritatea și echitatea sistemului financiar național. Un rol important îl are și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu și transparent în modul de calcul și utilizare a indicilor, prevenind practicile abuzive pe piață.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de lege implică prelucrarea unor date cu caracter personal în contextul furnizării indicilor de referință, al contribuției cu date de intrare, precum și al exercitării atribuțiilor de autorizare, înregistrare, supraveghere și control de către autoritatea competentă. Prelucrarea datelor se realizează în principal în scopul asigurării preciziei și integrității indicilor de referință, identificării și gestionării conflictelor de interese, asigurării trasabilității datelor de intrare, precum și pentru monitorizarea conformității pe piața financiară.

Datele cu caracter personal vizate pot include, după caz, date de identificare (nume, prenume, funcție, date de contact) ale evaluatorilor și ale personalului implicat în procesul de stabilire a indicelui din cadrul administratorului, precum și ale persoanelor fizice care acționează în calitate de transmițători de date din partea contribuitorilor. De asemenea, pot fi prelucrate date privind identitatea persoanelor care dețin funcții de conducere ori funcții-cheie (în scopul evaluării reputației și competenței) și date privind comunicările (inclusiv convorbirile telefonice sau corespondența electronică) aferente transmiterii datelor de intrare.

Prelucrarea acestor date este realizată de către administratorii indicilor de referință și de către contribuitori, precum și de către CNPF, în exercitarea atribuțiilor sale de supraveghere și control. Datele pot fi transmise, în condițiile legii, către alte autorități competente naționale sau internaționale (inclusiv către ESMA, la momentul integrării europene), în contextul cooperării și schimbului de informații în materie de supraveghere a indicilor utilizați transfrontalier.

Proiectul de lege instituie garanții pentru prevenirea abuzurilor și a accesului neautorizat la datele cu caracter personal. Principalele riscuri potențiale pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate pot fi legate de accesul neautorizat la informații și comunicări profesionale. Aceste riscuri sunt limitate și atenuate prin aplicarea cadrului general privind protecția datelor cu caracter personal, respectiv prin obligativitatea respectării prevederilor Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, precum și prin implementarea obligatorie a măsurilor organizatorice și tehnice adecvate de securitate de către administratorii și contribuitorii care prelucrează aceste date.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul nu are un impact direct asupra mediului. Totodată, proiectul poate avea un impact indirect pozitiv prin instituirea cadrului normativ aferent indicilor de referință pentru activitățile de tranziție climatică și indicilor de referință aliniați la Acordul de la Paris, care promovează integrarea criteriilor climatice și de sustenabilitate în procesul investițional și contribuie la orientarea fluxurilor financiare către activități compatibile cu obiectivele de decarbonizare și dezvoltare durabilă.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Conform art. 1 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, proiectele de acte normative din sectorul financiar bancar și nebankar sunt exceptate de la efectuarea analizei impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Din perspectiva PNA 2025-2029, proiectul de lege transpune Regulamentul (UE) 2016/1011. În conformitate cu art.31 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017, precum și cu prevederile Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 a fost elaborat Tabelul de concordanță pentru actul UE transpus, iar proiectul însoțit de tabelul de concordanță, va fi expediat Centrului de Armonizare a Legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene. Regulamentul (UE) 2016/1011 nu a constituit anterior obiect al transpunerii în legislația națională, acest proiect fiind un exercițiu primar de transpunere al acestuia. Proiectul de lege conține și anumite prevederi care nu sunt prevăzute în mod expres în Regulamentul (UE) 2016/1011. Aceste reglementări sunt necesare pentru asigurarea aplicării efective a cadrului juridic european în contextul sistemului juridic și instituțional național. În mod particular, aceste elemente se regăsesc în special în Capitolul I și Capitolul VII ale proiectului de lege. În ceea ce privește Capitolul I, prevederile care nu se regăsesc în mod expres în Regulamentul (UE) 2016/1011 vizează evitarea limitărilor de utilizare pe teritoriul Republicii Moldova a indicilor de referință și de activitate a administratorilor înscrși în registrul menținut de ESMA.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Implementarea proiectului de lege implică ajustarea, elaborarea și aplicarea cadrului normativ secundar, de către CNPF, care vor detalia aspectele practice și de implementare. Actele normative ce urmează a fi elaborate se vor baza în mare parte pe actele delegate și de punere în aplicare adoptate de Comisia Europeană în domeniu, printre care se remarcă: - Regulamentul delegat (UE) 2018/67 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește stabilirea condițiilor de evaluare a efectelor încetării sau modificării indicilor de referință existenți; - Regulamentul delegat (UE) 2018/1642 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează mai detaliat criteriile pe care autoritățile competente trebuie să le ia în considerare atunci când evaluează dacă administratorii indicilor de referință semnificativi ar trebui să aplice anumite cerințe; - Regulamentul delegat (UE) 2018/1645 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 care precizează forma și conținutul care trebuie respectate pentru cererile de recunoaștere depuse la autoritatea competentă din statul membru de referință și pentru prezentarea de informații în notificarea Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe; - Regulamentul delegat (UE) 2018/1646 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru informațiile care trebuie furnizate într-o cerere de autorizare și într-o cerere de înregistrare; - Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1105 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedurile și formularele utilizate pentru informațiile furnizate ESMA de către autoritățile competente în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1011; - Regulamentul delegat (UE) 2018/1644 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care determină conținutul minim al acordurilor de cooperare cu autoritățile competente din țările terțe ale căror cadre juridice și practici de supraveghere au fost recunoscute ca fiind echivalente; - Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1106 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește modelele de declarații de conformitate care trebuie publicate și menținute de către administratorii de indici de referință semnificativi și nesemnificativi, în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1011;

- **Regulamentul delegat (UE) 2018/1637** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru procedurile și caracteristicile funcției de supraveghere;
- **Regulamentul delegat (UE) 2020/1817** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește conținutul minim al explicației modului în care se reflectă factorii de mediu, sociali și de guvernare în metodologia de elaborare a indicilor de referință;
- **Regulamentul delegat (UE) 2020/1816** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește explicația din declarația privind indicii de referință a modului în care se reflectă factorii de mediu, sociali și de guvernare în fiecare indice de referință furnizat și publicat;
- **Regulamentul delegat (UE) 2021/1350** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează cerințele ce asigură faptul că mecanismele de guvernare ale unui administrator sunt suficient de solide;
- **Regulamentul delegat (UE) 2021/1349** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile de evaluare de către autoritățile competente a conformității în ceea ce privește administrarea obligatorie a unui indice de referință critic;
- **Regulamentul delegat (UE) 2021/1351** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează caracteristicile sistemelor și ale controalelor pentru identificarea și raportarea oricărui comportament care poate implica manipularea sau o tentativă de manipulare a unui indice de referință;
- **Regulamentul delegat (UE) 2021/1348** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile pe baza cărora autoritățile competente pot solicita modificări ale declarației de conformitate privind indicii de referință ne semnificativi;
- **Regulamentul delegat (UE) 2021/1352** de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează condițiile ce asigură faptul că metodologia de stabilire a unui indice de referință respectă cerințele de calitate.

Actele normative ce urmează a fi elaborate vor reglementa următoarele aspecte:

- a) procedurile și caracteristicile funcției de supraveghere;
- b) modul în care datele de intrare sunt adecvate și verificabile, precum și procedurile de supraveghere și verificare internă ale unui contribuitor;
- c) elementele suplimentare ale codului de conduită;
- d) cerințele de guvernare și control pentru contribuitorii supravegheați
- e) informațiile privind metodologia care trebuie furnizate de administratorii indicilor semnificativi
- f) criteriile pe care Comisia Națională le ia în considerare la evaluarea posibilității de a solicita administratorilor indicilor semnificativi să aplice anumite cerințe;
- g) conținutul declarației privind indicii de referință și cazurile în care este necesară actualizarea acestora;
- h) informațiile care trebuie furnizate în cererea de autorizare sau înregistrare;
- i) modul în care factorii de mediu, sociali și de guvernare sunt reflectați în metodologie și în declarația privind indicii;
- j) standardele minime pentru indicii de referință pentru activitățile de tranziție climatică și indicii de referință aliniați la Acordul de la Paris;
- k) cerințele pentru a se asigura că mecanismele de guvernare ale administratorului sunt suficient de robuste;
- l) caracteristicile sistemelor și controalelor pentru identificarea și raportarea oricărei conduite care poate implica manipularea unui indice de referință;
- m) condițiile pentru a se asigura că metodologia de determinare a unui indice de referință respectă cerințele de calitate.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a CNPF, Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md. și poate fi accesat la următoarele link-uri:
https://www.cnpf.md/ro/anunt-de-initiere-a-elaborarii-proiectului-de-lege-privind-6352_94254.html;

<https://mf.gov.md/ro/content/proiect-de-lege-privind-indicii-de-referin%C8%9B%C4%83-utiliza%C8%9Bi-pe-pia%C8%9Ba-financiar%C4%83>;

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect-de-lege-privind-indicii-de-referinta-utilizati-pe-piata-financiara/16739>.

În conformitate cu art.32 alin.(1), (2) și (3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și va fi supus consultărilor publice, iar în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md.

7. Constatările expertizelor

Potrivit art. 34 alin.(1), art. 35-37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de Lege urmează a fi remis Centrului de Armonizare a Legislației, Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției pentru a fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, expertizei anticorupție și, respectiv, expertizei juridice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de Lege propus este o Lege nouă și nu vine cu careva amendări la legile existente.

Cu toate acestea, adoptarea proiectului de lege va necesita modificarea și corelarea unor acte normative conexe, în vederea asigurării coerenței cadrului legislativ aplicabil indicilor de referință utilizați pe piața financiară. Respectiv, proiectul prevede că în termen de 12 luni de la data publicării, Guvernul, de comun cu CNPF, urmează să revizuiască și să aducă în concordanță actele normative relevante cu prevederile Legii vizate.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În vederea aplicării prevederilor proiectului de Lege, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) va adopta, modifica sau revizui actele normative subordonate necesare, prin care vor fi stabilite cerințele tehnice și procedurale privind autorizarea și înregistrarea administratorilor de indici de referință, recunoașterea și aprobarea indicilor din state terțe, cerințele privind guvernanta și calitatea datelor de intrare, precum și normele privind organizarea și funcționarea Registrului public al administratorilor și al indicilor de referință.

Prin urmare, CNPF va elabora și aproba actele normative necesare pentru implementarea cadrului juridic european relevant, inclusiv a actelor delegate și a actelor de punere în aplicare adoptate în temeiul actelor juridice ale UE menționate în clauza de armonizare a proiectului de Lege.

În contextul alinierii cadrului normativ național la legislația UE, implementarea prevederilor prezentei legi va presupune, de asemenea:

- dezvoltarea mecanismelor de cooperare și schimb de informații cu autoritățile competente din statele membre și cu autoritățile europene de supraveghere, inclusiv ESMA; și
- dezvoltarea capacităților instituționale necesare pentru aplicarea mecanismelor de raportare, transparență și supraveghere.

În context, legea va intra în vigoare la 1 iunie 2027, în conformitate cu art.40 alin.(1) din proiectul de lege. Termenul stabilit va permite autorităților competente și participanților la piață să pregătească implementarea noului cadru juridic.

MINISTRU

Andrian GAVRILIȚĂ